

EESTI NSV TEADUSTE AKADEEMIA
ETNOGRAAFIA MUUSEUM

Küsimusleht nr. 79

LAUDAD

TARTU 1961

Lugupeetud kaastööline!

Eesti taluhoonetest on seni kõige vähem tähelepanu osutatud laudale. Käesolevaga pöördume Teie poole palvega anda ülevaade kodukandi lautadest. Iga vastuse puhul märkige ära, kuivõrd üldine oli Teie poolt kirjeldatud nähtus. Jälgige, milliseid erinevusi ilmnes lautade juures näiteks ühe küla taludes ja selgitage, millest need olid tingitud (varanduslik olukord, põllumajanduslikud teadmised jm.). Väga oluline on näidata ajaliselt, millal levisid või kadusid teatud laudatüübid (mitu väikest lauta ühise katuse all jt.), millal loobuti rehealuse kasutamiseist laudana, millal võeti kasutusele uuendusi lautade, sõimede juures jne. (märkida näiteks 70—75 aastat tagasi; läinud sajandi kaheksakümnendad aastad; 1920—1925-ndail aastail; 1936. a.).

Lauda põhiplaani juurde märkige iga lauda kohalik nimetus. Põhiplaanile kanda uste, akende (avade) asetus. Oluline on näidata loomade ja lauda sisustuse (aedikud, latrid, veetoober jm.) paigutust. Lakaluugi asukoht märkige katkendliku joonega. Lauda põhiplaani juurde lisage hoone umbkaudne pikkus, laius ja kõrgus.

Vastused palume saata aadressil: ENSV TA Etnograafia Muuseum, Tartu, Burdenko 32.

Rehealune ja rehetuba loomalauda ülesannetes.

1. Kas Teie ümbruskonnas mäletatakse loomade hoidmist rehealuses? Millistes taludes seda esines?
2. Milliseid loomi peeti talvel rehealuses? Kas nimetatakse rehealust ka laudaks, talliks?
3. Millal viimati peeti loomi talvel rehealuses?
4. Kirjeldage ja joonistage, kuidas tavaliselt olid loomad (hobused, härjad, lehmad, lambad, sead) paigutatud rehealuses.
5. Kas loomade talitamisel kasutati käimiseks suuri rehealuse väravaid või oli selleks eraldi uks? Kuhu see tehti? Kas esines rehealuse uksi, mis koosnesid kahest lahtikäivast osast, nii et võidi eraldi avada ülemist või alumist poolt? Kuidas nimetati sellist ust? Milleks kasutati neid uksepooli?
6. Milliseid loomi peeti vanasti talvel rehetoas? Kuhu olid sel juhul loomad paigutatud?
7. Millal viimati hoiti loomi rehetoas (mõeldud on rehetuba, kus elati)?
8. Kas kanade jaoks oli rehetoas eriline puur või kast? Joonistage, milline see oli ja kus asus. Selle nimetus (*kanatool, kardin* jm.).
9. Milliseid loomi joodeti vanasti rehetoas või üle rehetoa läve? Mispärast seda tehti? Millal seda viimati esines?
10. Kas hobust rautati talvel rehetoas? Kuhu hobune sel puhul kinnitati? Kui üldiselt esines rehetoas rautamist? Millal seda viimati tehti?

Üldiselt lautadest ja nende ehitustehnikast.

11. Millistele loomadele (veised, hobused, lambad, sead) ehitati tavaliselt eraldi laudad?
12. Mida peeti silmas lauda ehitamisel (ilmakaari, maa-pinna kallakut jne.)? Kuhu poole püüti teha lauda ukсед? Milline oli lauda asend talu teiste hoonete suhtes? Kirjeldada lauda ehitamisega seotud kombeid.
13. Milliste loomade laut (veise-, lambalaut jt.) ehitati rehi-elamuga ühise katuse alla? Millal levisid sellised laudad? Kui üldiselt neid esines? Kust saadi eeskuju? Kas laut

oli ehitatud samaaegselt koos rehielamuga? Joonistage, kuidas oli ühendatud laut rehealusega. Kas talli ehitati ka rehealuse sisse?

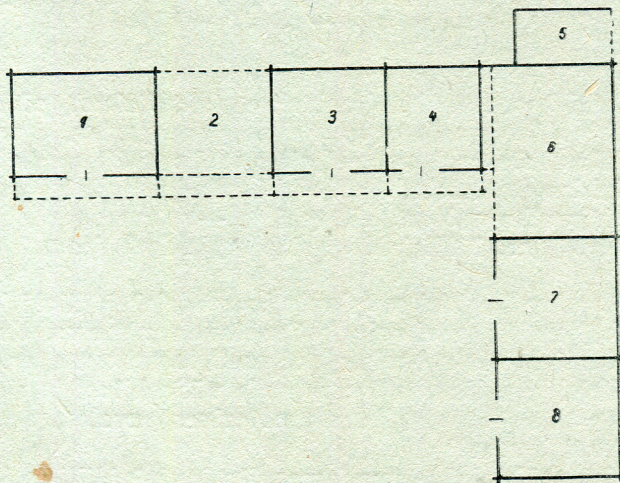
14. Joonistage, kus asusid rehealuse külge ehitatud väikesed sealaudad (*tsiapaht* jm.). Nende kohapealne nimetus.

15. Kas tehti lauta ühise katuse alla rehest eraldi ehitatud elamuga? Milliste loomade (hobused, veised jt.) jaoks oli selline laut? Kui üldiselt seda esines? Joonistage elamu-lauda põhiplaan.

16. Milliseid lautu (hobuse-, veise-, lambalaut jt.) ehitati tavaliselt kokku ühise katuse alla? Joonistage põhiplaan.

17. Kas ühise katuse alla ehitatud lautade (hobuse-, härja-, sealaut jt.) vahele jäeti kindlate seinteta katusealune? Kui üldiselt seda esines? Katusealuse nimetus (*varjualune, vahelik, lauda-vahe, karjatara* jm.). Milline oli varjualuse esi- ja tagasein (avatud, laudasein, tara, väravad jne.)? Kas varjualusel oli lagi? Milleks kasutati varjualust?

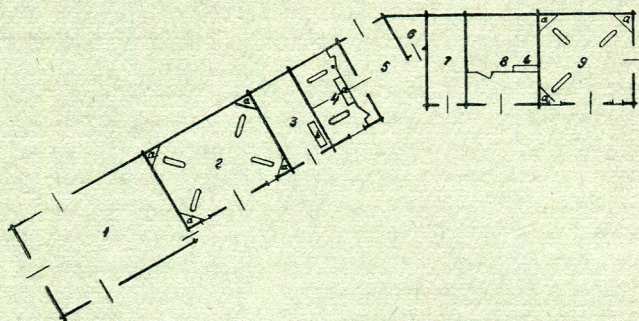
18. Milliste loomade lautu (hobuse-, härja-, lambalaut jt.) ehitati ühise katuse alla teiste kõrvalhoonetega (rehi, viljaait, riideait, magamisait, küün, vankrikuur, kelder, saun)? Kui

Joon. 1. *Vinklis* laudahoone, ehit. XIX saj. lõpul; 1 — *taguait* (viljaait), 2 — vahelik, 3 — sealaut, 4 — lambalaut, 5 — mesilaste maja, 6 — karja-aed, 7 — lambalaut, 8 — härjalaut.

üldiselt seda esines? Kuidas nimetati kogu seda hoonet? Kas mõne kõrvalhoone ja lauda vahele jäi varjualune?

19. Kas Teie ümbruskonnas olid tuntud laudad, mis teiste kõrvalhoonetega ühendati: a) täisnurga, b) nürinurga all? Kui üldised olid niisugused hooned? (vt. joon. 1, 2). Kuidas nime-

Joon. 2. Keeruga laudahoone: 1 — põhuküün, ehit. 1928. a., 2 — lehmalaud, 3 — lambalaud, 4 — hobuselaud, 5 — varjualune, 6–7 — sealaudad, 8 — noorloomalaud, ehit. möödunud sajandi lõpul, 9 — lehmalaud, ehit. 1925-nda aasta paiku; a — söim, b — küna.

tati selliseid hoonete ühendamisviise (*vinklistaut, pöördusega* laut jm.)? Mille poolest peeti ühte ühendamisviisi paremaks teistest? Kas Teie pool on veel alles taoliselt ühendatud lautu?

20. Kuidas ehitustehniliselt olid laudad ühendatud omavahel ja teiste kõrvalhoonetega (ait, rehi jt. — tappseos, postiga, jätkatud palgid jne.)? Kirjeldage üksikasjalikult joon. 2 ehituste seostumist.

21. Kas tunti erilisi suvelautu loomadele? Milliste loomade jaoks tehti eraldi suvelaudad? Suvelauda nimetus. Kuhu ehitati suvelaut? Mis ajast mis ajani peeti loomi suvelaudas?

22. Kirjeldage lähemalt suvelauda välisehitust ja sisustust. Joonistage põhiplaan. Mille poolest erines suvelaut aasta läbi kasutatavast laudast?

23. Kas mäletatakse vundamendita lautu? Milliste loomade lautu tehti vundamendita?

24. Milline oli lauda vundament (materjal, sideaine, kõrgus, laius jm.)? Kas see erines eri loomade lautades? Milles oli

erinevus? Kas esines lautu, kus kivivundament ulatus poole seistani või kõrgemalegi?

25. Milline oli lauda põhi (põrand)? Kas see erines eri loomade lautades? Miks? Kas see oli maapinnaga samal tasemel või süvendatud? Kui palju süvendati? Miks?

26. Kuidas juhti virtsa lautadest ära?

27. Kuidas tehti lautade ja tallide lagi? Kas seal oli avausi? Millised need olid? Kus asusid?

28. Milleks kasutati eri lautade laepealseid? Kuidas neid nimetati (*laudapealne, laudi, lakk* jne.)? Kust pääses lakka (laudast, räästaalusest, lauda otsast jm.)?

29. Joonistage, millised olid lautade (talli) katused (täis-, poolkelp-, viilkatus). Kas see erines eri loomade lautades? Miks? Kas tunti peale sarikatele toetuva katuse veel teisi laudakatuse kandmise viise? Kas laudakatuse sarikad (paarid) olid omavahel ühendatud alati pennipuuga?

30. Millest tehti tavaliselt lautade katused? Kas lautade (tallide) katuse kattematerjal ja tegemine erines teiste taluhoonete (elamu, ait jt.) katuste tegemisest? Milles oli erinevus?

31. Milliste loomade laudad ehitati laia räästaalusega (ümberringi, esiküljel jm.)? Kui üldiselt seda esines? Kas lauda räästaalune on vanaks nähtuseks? Räästaaluse nimetus. Milleks seda kasutati?

32. Millised olid lautade (tallide) ukSED (ühe-, kahepoolega, nende suurus jm.)? Kas need erinesid eri loomade lautades? Kuidas suleti ukSED (puupöör, pulk jm.)?

33. Kui kõrge oli lävi eri loomade lautades? Kas lauda ukseesisel oli mõni trepiaste või paksem kiviplaad, et paremini kõrgest lävest üle astuda? Selle nimetus.

34. Kuidas valgustati lautu? Milliste loomade lautadesse tehti kõige esmalt klaasaknaid? Millal see oli? Kui suured (mitme ruuduga) olid need aknad? Kus paiknesid aknad (samas, kus varem valgusavad või mujal)?

35. Kuidas kindlustati lautu (ka rehealust, kus hoiti talvel loomi) tugeva külma vastu?

36. Kuidas õhutati lautu (õhuavad jm.)? Milliste loomade laudad ehitati õhutorudega? Millal hakati kasutama õhutorusid? Kust saadi eeskuju õhutorude ehitamiseks? Kui laialt need levisid? Kas õhutorusid tehti ka vanadesse lautadesse?

37. Kas suvel tuulutati lautu? Kuidas seda tehti?

38. Mis loomadele ehitati tavaliselt kivi- või savilautu?

39. Kes ehtasid endale kivist lautu? Kui laialt oli kivilaut levinud Teie ümbruskonnas (küla, end. vald, kihelkond)? Millal hakati kive rohkem kasutama lauda ehitamiseks? Mis kive (põld-, paekivi, telliskivi jne.) ja sideainet (savi, lubi, tsement või nende segu) kasutati?

40. Kes oli kivilauda ehitusmeistriks? Tema palgatingimused.

41. Kes ehtasid endale savist lautu? Kui harilik oli savilaut Teie ümbruskonnas? Kirjeldage lähemalt lauda ehitamist savist (vundament, toestik jm.). Kui pikaks loeti keskmiselt savilauda eluiga (võrrelda palklaudaga)?

42. Kes olid savilauda ehitusmeistriks? Tema palgatingimused.

43. Kas lauda seinu on tehtud ka palgijuppidest, kusjuures sideainena kasutati savi, lupja, tsementi? Millistele loomadele ehitati selliseid lautu? Millal neid ehitati? Mispärast?

Veiselaud.

44. Kuidas nimetati lauta, milles peeti veiseid?

45. Kas härgi peeti lehmadega tavaliselt ühes laudas või eraldi? Mille poolest erines härjalaut lehmalaudast? Härjalauda nimetus.

46. Milliseid väikeloomi peeti veiselaudas (vasikad, lambad, sead)? Millal levis väikeloomade pidamine veiselaudas? Mispärast?

47. Millal hakati ehitama kaevu veiselauda sisse? Kui üldiselt seda esines? Kus oli kaevu asukoht laudas?

48. Millal hakati ehitama esimesi puhaslautu? Kes neid ehitas? Kust saadi selleks eeskuju? Kui palju veiseid mahtus sellesse? Kirjeldage, mille poolest erines puhaslaut sõnnikulaudast (sõnniku välja toimetamine jm.).

49. Millised olid sõnnikuhoidlad puhaslauda juures? Kus nad asusid? Kas sõnnikuhoidlad esinesid ainult puhaslautade puhul?

Tall.

50. Kas igas talus oli eraldi laut hobuste jaoks? Selle nimetus (*tall*, *hobuselaut* jt.). Millal levisid tallid taludes?

51. Milliseid loomi on peetud veel tallis peale hobuste? Mispärast?

Lambalaut.

52. Kas suitsutubade kütmise ajal mindi lambalauta suitsu eest varjule? Kes käisid tavaliselt sel puhul lambalaudas (vanakesed, haiged, lapsed jt.)? Kirjeldage pikemalt kui kaua viibiti korraga lambalaudas, kui sageli, kus istuti jne. jne.

53. Kas oli tuntud lammaste (või teiste loomade) pidamine talvel saunas? Kui üldiselt seda esines? Kus hoiti lambaid (sauna eesruum, saun)? Joonistage põhiplaan sellest saunast?

54. Kuhu viidi lambad sauna kütmise ja saunas pesemise ajaks? Kuidas puhastati sauna pesemise jaoks?

55. Millal viimati on peetud lambaid talvel saunas? Millistes taludes (kehvik, jõukas jt.) seda esines kõige kauem? Kuhu paigutati hiljem lambad?

Sealaut.

56. Kuidas nimetatakse sealauta (*tsiapaht* jm.)?

57. Mitu väikest sealauta oli vanasti talus?

58. Millal hakati ehitama esimesi puhaslautu sigadele? Kes ehitasid endale sigalaid? Kui üldiselt need levisid? Kui suur oli keskmiselt sigade arv nendes? Joonistage põhiplaan ja näidake sigade (põrsaste, emiste, nuumikute) paigutust selles.

Kodulinnud.

59. Milliste loomadega ühises laudas hoiti kanu? Kus asusid laudas kanade õrred?

60. Millal hakati ehitama eraldi kanalaid? Kes ehitasid endale seesugused kanalad? Kui laialt olid need Teie pool levinud? Kui suur oli keskmiselt kanade arv uues kanalas? Joonis-

tage kanala põhiplaani ja kirjeldage selle sisustust (pesakastid, õrred jm.).

61. Kus hoiti hanesid, parte? Kas rehetoa seina äärde räästa alla tehti hanepuur? Kirjeldage ja joonistage neid. Hanepuuri nimetus (*hanemaja, hanetool*).

Karjaaed.

62. Kas veiselauda esine oli piiratud taraga? Kuidas seda osa õuest kutsuti (karjaaed, karjatara jm.)? Kui suur oli tavaliselt karjaaed?

63. Milline oli karjaaia tara (rõhtaed, püstandaed jne.)? Millised olid karjaaia väravad? Mitu neid oli? Kuhu pääses karjaaia väravate kaudu?

64. Milleks kasutati karjaaeda (karja seisukohana, lüpsi-paigana jm.)? Kas karjaaias oli joogiküna, kaev?

65. Kas karjaaed asus igal aastal samal kohal või kasutati seda maaala vahepeal kapsamaana jm.? Kui üldiselt seda esines?

66. Kas sealauda juures oli tarastatud aed, kuhu sead suvel välja lasti? Selle aia nimetus (seaaed jt.). Milline oli seaia tara?

*

*

*

67. Mida kasutati talvel loomadele allapanekuks peale õlgede ja põhu (turvas, roog, meremuda, kuuseoksad, lehed jne.)?

68. Kas sõnnik jäi tavaliselt kuni kevadeni lauta või on seda ka talvel välja viidud? Mis ajal talvel viidi sõnnikut laudast välja? Kuhu see pandi?

69. Kuidas toimus sõnnikuvedamine laudast, kuhu ei saanud hobust vankriga sisse ajada?

70. Kas lauda (veiselaut, lambalaut, sealaut, tall) seinasse on tehtud sõnnikuluuki, mille kaudu aeti laudast sõnnikut välja? Kui üldiselt seda esines? Millal levisid sõnnikuluugid? Kust saadi eeskaju nende tegemiseks? Millega oli luuk tavaliselt kaetud?

71. Kuidas puhastati kevadel laudapõhi (rehealuse põrand) pärast sõnniku väljavedamist? Kas oli tuntud laudapõhja täitmine sügisel? Kuidas seda tehti?

*

*

*

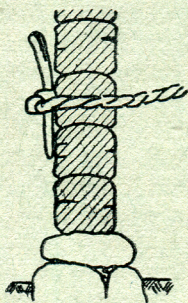
72. Milliste loomade laudas (tall, lambalaut jt. või rehealune) käidi vanasti ennast pesemas? Mispärast pesti laudas sõnnikul? Kui üldiselt see oli levinud? Kirjeldage lähemalt, kus ja kuidas pesti ennast laudas (rehealuses). Millal seda viimati esines?

73. Milliste loomade laudas (tall, lambalaut jt.) käidi vanasti magamas? Missugustel aastaaegadel seal magati? Kui üldiselt oli levinud laudas magamine? Kuidas korrastati lauta magamiseks? Millised olid seal magamisasemed? Kes käisid tavaliselt laudas magamas (vanad, noored, sulased, teenijad, noorpaar, karjane jt.)? Mispärast?

74. Kus tapeti loomi (veis, lammas, siga jt.)? Kus võeti looma nahka? Kas lammaste, vasikate tapmiseks oli eriline pink? Pingi nimetus (*tapukrenk* jt.). Joonistage, milline see oli. Kas seda kasutatakse ka veel praegu?

Lautade sisustus ja loomade kinnitamine laudas.

75. Joonistage veiselauda põhiplaan ja näidake, kuidas olid seal loomad (lehmad, härjad, vasikad, mullikad) paigutatud (nurkades, seina ääri mööda, kahelt realt, lahtiselt).

Joon. 3. Loomade kinnitamisviis läbi lauda seina.

76. Kuhu külge kinnitati lehmad (härjad) laudas, rehealuses (seina, sõime, posti jm. külge)? Kuidas seda tehti? Kas mäletatakse vanasti lehmade kinnitamist läbi lauda seina? (vt. joon. 3) Kirjeldage seda pikemalt, tehke joonis.

77. Millal viimati kasutati puust *panda* veiste kinnitamiseks laudas. Selle nimetus (*pand*, *pang* jt.). Mis puust seda tehti? Millal viimati kasutati puust kütkeid? Millised need olid (puust, vitstest punutud vahelülidega, ainult vitstest punutud)? Kas *panda* kasutati hiljem ka koos kõie ja ketiga?

78. Millal võeti kasutusele esimesed ketid laudas? Millal muutus nende kasutamine üldiseks?

79. Joonistage talli põhiplaan ja näidake, kuidas olid hobused (varsad) paigutatud. Kas hobustel olid latrid (rehealuses, veiselaudas, tallis)? Millised need olid (ühe, kahe hobuse jaoks, lattidest, laudadest, ulatusid laeni jne.)?

80. Kas lambaid peeti laudas (rehealuses) lahtiselt või eraldi aedades? Joonistage lambalauda põhiplaan ja näidake, kuidas olid lambad (talled, oinad jt.) paigutatud. Millised olid lambaaiad? ende nimetus (*aedik*, *sulg* jm.)?

81. Kas sigu peeti laudas (rehealuses) lahtiselt või eraldi aedades? Joonistage lauda põhiplaan ja näidake kuidas olid sead (emis, põrsad, nuumsead, kult) paigutatud. Millised olid seaaiad? Nende nimetus (*aedik*, *paht* jm.).

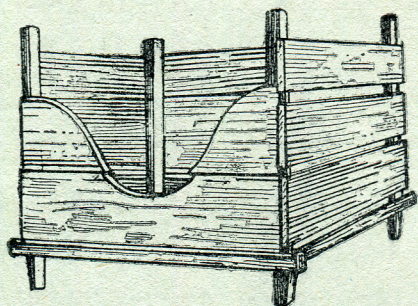
82. Kuhu pandi veistele etteantav hein, põhk, aganad jm.? Kas mäletatakse, millal tulid kasutusele sõimed veiste jaoks? Joonistage, missugused sõimed olid veistele (nende kuju, seina külge ehitatud, edasi tõstetavad jne., vt. joon. 4, 5). Nende nimetused. Kust saadi eeskuju nende tegemiseks? Milliseid muudatusi on toimunud sõimede ehituses?

83. Kas esines sõimi, mis olid paigutatud keset lauta? Millised need olid? Mitme looma jaoks? Kuhu olid loomad kinnitatud sel juhul?

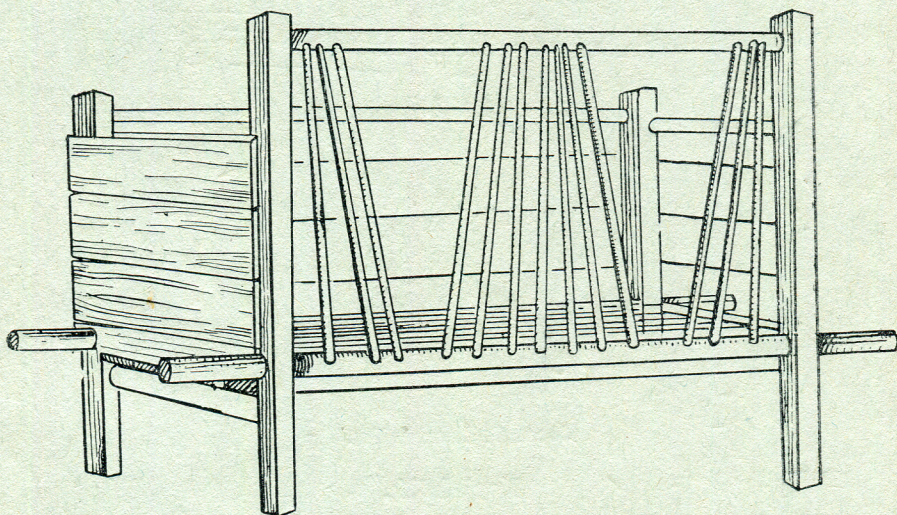
84. Kus joodeti veiseid talvel? Mille seest joodeti? Kuidas toimetati joogivesi lauta? Kus seisis veetoober? Millal võeti kasutusele veerennid kaevult lauta? Kui üldiselt need levisid?

85. Kuhu pandi hobustele etteantav hein, kaer, hekslid jm.? Joonistage, millised olid hobuste sõimed (mitme hobuse jaoks, seina külge ehitatud, vt. joon. 6, edasitõstetavad jne.). Nende nimetused (sõim, *kartsas*, *redelid* jm.).

86. Kus joodeti hobuseid talvel? Mille seest joodeti?

Joon. 4. Ühe lehma sõim.

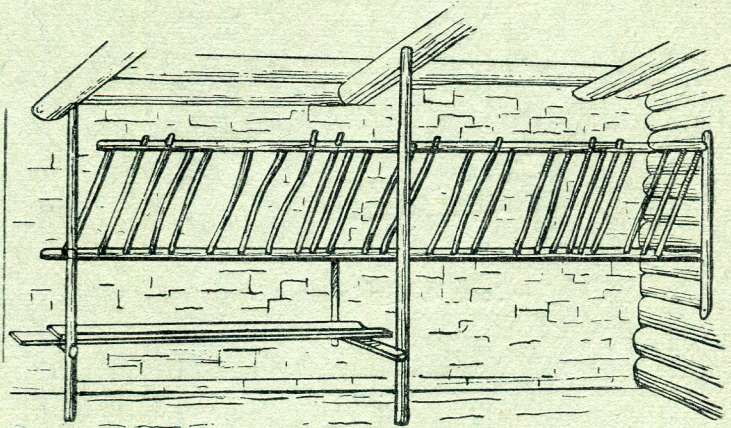

Joon. 5. Kahe lehma sõim, *palat*.

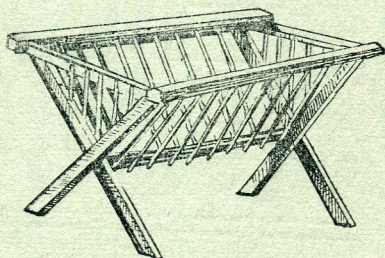
87. Kuhu pandi lammastele etteantav hein, põhk, lehed jm.? Joonistage, millised olid lammaste sõimed (ristjalgadel, vt. joon. 7, seina külge ehitatud jm.). Nende nimetused. Milliseid muudatusi on toimunud sõimede juures?

88. Mille seest joodeti talvel lambaid?

89. Millised olid seakünad (ühest puust, laudadest, mitme sea peale, lahtised, kinnitatud seina, aediku külge jne.)?

Joon. 6. Hobuseredel.

Joon. 7. Lambasõim.

Karjaköök.

90. Kus keedeti loomadele toitu (rehetoas, õueköögis, sauna juures)?

91. Millal ehitati esimesed karjaköögid? Kas karjaköök ehitati tavaliselt eraldi hoonena või mõne kõrvalhoonega (veiselaut, saun) ühise katuse alla? Millist ehitusmaterjali (puu, kivi) kasutati karjaköögi jaoks?

92. Kirjeldage karjaköögi sisemust ja joonistage põhiplaan (kolde asukoht, lahtine kolle, sisse müüritud pada, pliit).

93. Kui üldiseks muutusid karjaköögid Teie ümbruskonnas)?

94. Kuidas toimetati karjakööki vesi?

Näiteid kohalike talundite tüüpilisematest loomapidamis- hoonetest ja nende kasutamisest tänapäeval

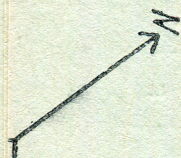
95. Kirjeldage paari-kolme eri suurusega talundi (vana talu, popsi-, asunikukoha) lautu, mis kõige paremini iseloomustaksid kogu külas (või isegi end. vallas, kihelkonnas) üldiselt levinud lautu, nende ehitustehnikat, laudatüüpe, nende kasutamist jms.

	XIX saj. lõpp	1920-ndad aastad	1939. a.
I Koha üldsuurus sellest põldu heinamaad karjamaad			
II Talupere suurus:			
III Loomade arv talus: hobuseid varssu veiseid, neist härgi lüksilehmi mullikaid vasikaid lambaid kitsi sigu kodulinde kanu hanesid parte kalkuneid			

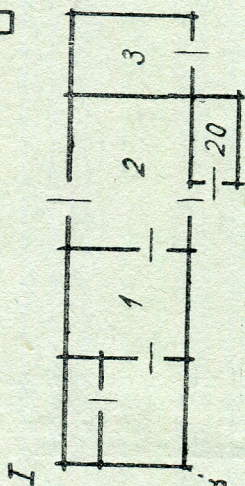
IV Talu õueplaan

Õueplaanile kandke kõik kirjeldatava talu hooned, praegu olemasolevad pideva joonega, lammutatud hoonete asukohad katkendliku joonega. Iga hoone kohta olgu märgitud selle nimetus ja ehitamise aeg. Lauda juurde tehtud karjaaed ja karjatee näidake ka õueplaani (vt. näidisplaani joon. 8).

V Laudaplaanid (vt. selgitus lk. 1)

□ 19

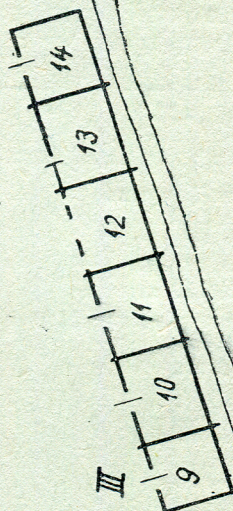
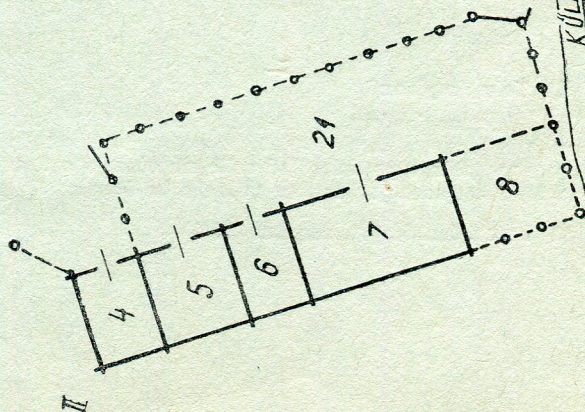

□ 17

□ 15

□ 22

□ 16

KÜLATEE

96. Kus hoiavad kolhoosnikud (sovhoositöötajad praegu oma individuaalloomi (lehm, mullikas, vasikas, lambad, siga, kodulinnud)? Joonistage selle hoone põhiplaan ja näidake loomade ning sisustuste (sõimed jm.) paigutust selles.

97. Missuguseid lautu on ehitatud (ehitavad) kolhoosnikud (sovhoositöötajad) endale kolhoosikorra ajal? Joonistage nende põhiplaan.

98. Milliseid endisi talulautu kasutasid kolhoosid (sovhoosid) majandi loomade (lehmad, hobused, noorloomad, lambad, sead) jaoks? Milliseid ümberehitusi teostati vanades lautades? Kuivõrd seda esineb veel praegugi?

99. Millal valmisid kolhoosil (sovhoosil) uued karjalaudad, sigala, kanala? Mitme looma (kodulinna) jaoks need on ette nähtud?

Joon. 8. Üueplaan.

I — rehielamu, ehit. möödunud sajandi 80-ndail aastail: 1 — rehetuba kambritega, 2 — rehealune, 3 — tall, ehit. käesoleva sajandi algul.

II — laudad, ehit. rehielamuga ühel ajal: 4 — riideait, 5 — lambalaut, 6 — laudavahe, 7 — lehmalaud, 8 — härjalaut, lammutatud 35 aastat tagasi.

III — aidad, ehit. paarkümmend aastat enne rehielamut: 9 — kuur, ehit. käesoleva sajandi algul, 10 — viljaait, 11 — kolait, 12 — vahelik, 13 — liha-kalait, 14 — puukuur, ehit. 30 aastat tagasi 15 — paargu (õuekõök), ehit. möödunud sajandi keskel, 16 — saun, ehit. 1946. a vana sauna asukohale, 17 — sepiroda, ehit. umbes samal ajal paarguga, 18 — kelder, ehit. 1925. a., 19 — käimla, 20 — sealaut, ehit. rehealusega koos, 21 — karjaaed, 22 — vinnaga kaev.

Hans Heidemanni nim. trk. Tartu, Ülikooli 17/19. 5729. VI 61. 500. MB-04673.